

SKAP-NYTT

SOMMAR 2013

IMPOSSIBLE MUSIC SESSIONS – FÖRBJUDEN MUSIK SPELAS I STOCKHOLM

ALFONS MÖTER... JEAN MICHEL JARRE

DENNIZ POP AWARDS LYFTER FRAM NYA SVENSKA MUSIKSKAPARE

SPECIAL: CO-WRITING

MEDLEMSKRÖNIKA: SARAH RIEDEL FRÅN NORDISK LÅTSKRIVARVECKA

BILDSPECIAL: VÅRFEST OCH STIPENDIATER

ATT OCKSÅ EFTERFRÅGAS ÄR BÄTTRE ÄN ATT BARA HÖRAS

De här raderna skriver jag på väg till Dublin. Där går EU-kommissionens Digital Agenda Assembly 2013 av stapeln 19-20 juni. Det har nu blivit självklart att bjuda in oss musikskapare till de sammanhang där vår digitala framtid avgörs.

Det är förstås ingen slump. Vår europeiska paraplyorganisation ECSA har lyckats etablera en gynnsam position i Bryssel, mycket tack vare SKAP:s aktiva roll i det arbetet. Med samma kraft driver SKAP sina frågor på andra arenor, som FN:s råd för konstnärliga rättigheter och med initiativet Digital agenda för musiken. Att vår röst nu inte bara hörs, utan också efterfrågas, är tydligt.

I linje med detta kunde vi som värd för Digital Agenda for Music at House of Sweden, ett tvådagarssevent i anslutning till World Creators Summit 2013, bidra till global samverkan bland digitaliseringens aktörer. Efter vägen samlar vi spännande partners inför den internationella konferens vi just nu förbereder om musik och digitalisering på Södra Teatern i Stockholm den 28 november.

En som också ser utveckling ur ett brett perspektiv är Jean Michel Jarre, som jag fick förmånen att träffa under World Creators Summit. Han har förstått att digitaliseringen utgör ett språng som kräver engagemang om vi vill uppnå en hållbar utveckling. Det går inte att "bara köra på". Jarre jämför med miljörelsens framväxt under 1970-talet och manar oss alla till ett uppvaknande. Läs om mitt möte med CISAC:s nye ordförande på sidan 8.

Att vi alla har att se förändring framför oss står klart. För oss som skapar innehållet i de nya tjänster som är framtiden är detta en del av vårt kall och vår vardag. Vi behöver dock draghjälp av beslutsfattare, kulturinstitutioner och andra för

att vi bli det vi redan idag säger att vi är – världsledande inom den kreativa musikaliska sektorn.

Jag hoppas att du får en fin sommar med skön avkoppling och spännande upplevelser. Själv tänker jag ladda om batterierna inför en höst som lovar att bli innehållsrik.

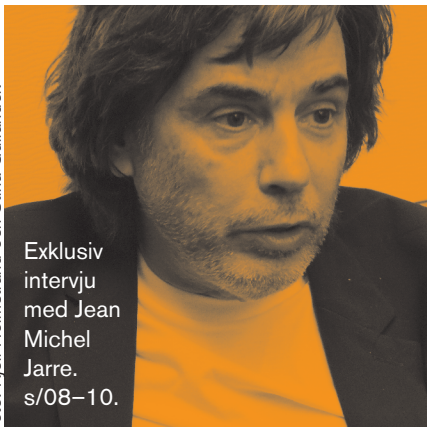
Nästa SKAP-Nytt kommer i början av oktober. Men nu önskar jag dig en riktigt skön sommar!

Ordförande / alfons.karabuda@skap.se

Foto: Kalle Assbring

**"DET HAR NU BLIVIT SJÄLVKLART ATT BJUDA IN
OSS MUSIKSKAPARE TILL DE SAMMANHANG DÄR
VÅR DIGITALA FRAMTID AVGÖRS."**

Foto: Kjell Holmstrand och Stina Gullander.

Exklusiv intervju med Jean Michel Jarre. s/08–10.

Stor bildspecial: Vårfest. s/20–22.

INNEHÅLL/SKAP-NYTT NR 2 2013

NYHETER & NOTISER

SKAP byter namn och laddar inför höstens internationella konferens – Digital agenda för musiken – på hemmaplan. Boka redan nu upp 28 november! Läs även om övriga medlemsaktiviteter, kurser och stipendier i höst.

s/04–05

Foto: Thron Ullberg

Sarah Riedel. s/19.

EN SÅNG FÖR FRIHETEN

Under Impossible Music Sessions Stockholm framförde flera svenska artister låtar av Pussy Riot och Arya Aramnejad.

Konserten på Södra Bar i Stockholm livestreamades över nätet till Ryssland och Iran.

s/06

»JAG SOM BRUKAR KÄMPA MED MINA SÅNGER SKRIVER PLÖTSLIGT FYRA STYCKEN I ETT SLAGS PRESTIGE-LÖST FLOW. FYRA LÅTAR I FYRA MÖTEN MED HELT UNIKA, FANTASTISKA OCH GENERÖSA LÅTSKRIVARE.«

Sarah Riedel om låtskrivarveckan på Bornholm s/19

Foto: John Artur

Michel Zitron. s/16–17.

DAFM TAR STEGET ÖVER ATLANTEN

I början av juni anordnade SKAP ett tvådagars event, Digital Agenda for Music at House of Sweden, tillsammans med Sveriges Ambasad i Washington i samband med World Creators Summit.

s/07

SPECIALEN: CO-WRITING

I dag är den moderna svenska låtskrivaren lika mycket en global handelsresande i refränger som hitmakare i eget namn. SKAP-Nytt har talat med flera aktuella låtskrivare om för- och nackdelarna med co-writing.

s/12–18

/DESSUTOM

Denniz Pop Awards

Premiär för nyinstiftade priset.

s/11

/I VARJE NUMMER

Nya medlemmar

Här är alla nya SKAP-medlemmar som har tillkommit sedan förra numret.

s/23

Medlemservice

Rådgivning, försäkringar och allt annat du får som medlem.

s/24

SKAP-NYTT

Ansvarig utgivare: Alfons Karabuda.
Redaktör: Peter Willebrand.
Redaktionsråd: Kjell Holmstrand, Anders Lidén, Mårten Karlsson och Johan Hammarbäck.
Grafisk design: Gabor Palotai Design.
Formgivning: Capri Norrman/Nordiska Tidningsbolaget.
Omslag: Sarah Riedel. Foto: Per Kristiansen.
Tryck: Danagårds Grafiska.
ISDN 0347-14032

SKAP – Sveriges kompositörer och textförfattare – är Sveriges organisation för yrkesverksamma kompositörer, textförfattare och bearbetare.

SKAP

Svenska kompositörer av populärmusik
Box 17092
104 62 Stockholm
info@skap.se
tel: 08-783 88 00, fax: 08-660 06 06

SKAP BLIR... SKAP

SKAP – Svenska Kompositörer av Populärmusik byter namn och blir SKAP – Sveriges kompositörer och textförfattare.

Vid en extra föreningsstämma den 13 juni röstade medlemmarna för förslaget till ett namn som ligger mer i tiden och tydligare beskriver vad SKAP gör. Förkortningen SKAP lever vidare, eftersom den är väl inarbetad.

– SKAP är organisationen som verkar för Sveriges kompositörer och textförfattare. Nu speglar även namnet detta, säger Alfons Karabuda, SKAP:s ordförande. **SKAP**

Foto: Södra Teatern.

Södra Teatern ligger vid Mosebacke.

KONFERENS OM MUSIK OCH DIGITALISERING I NOVEMBER

KONFERENS I höst arrangerar SKAP en internationell konferens inom ramen för initiativet Digital agenda för musiken i Stockholm.

– Tidigare har vi tagit Digital agenda för musiken både till Bryssel, i samband med Creators Conference, och Washington, i samband med World Creators Summit. Det är dags att låta musikskapare, politiker och digitala entreprenörer diskutera dessa frågor även på hemmaplan, säger SKAP:s ordförande Alfons Karabuda.

Konferensen går av stapeln den 28 november på Södra Teatern i Stockholm.

Mer information kommer i SKAP:s nyhetsbrev, men markera datumet redan nu!

SKAP

SOMMARSTÄNGT PÅ KANSLIET

SOMMAR SKAP:s kansli stänger den 22 juli och öppnar igen den 4 augusti. Under den tiden kan du mejla ditt ärende till kansliet på info@skap.se, så tar vi hand om det när vi öppnar igen.

SKAP

MEDLEMSAKTIVITETER

PÅ GÅNG Efter sommaren erbjuder SKAP fler kurser, utbildningar och träffar, bland annat i samarbete med Kulturkraft Stockholm.

Här kan du se ett axplock av höstens händelser. Du håller dig uppdaterad och hittar mer information genom kalendarier på SKAP.se.

2 september

Pub: Måndagsklubben

4 september

Kurs: Stipendier, bidrag och projektstöd på musikområdet

6 september

Seminarium: Samtal om musikalisk mångfald

11 september

Seminarium: Ordet i musiken

– för textförfattare och andra som intresserar sig för musik och ord

24 september

Medlemsträff: Introduktion för nya medlemmar

2 oktober

Kulturkraft: Mentorsprogram för musikskapare och musiker

7 oktober

Pub: Måndagsklubben

NORDISK LÅT-SKRIVARVECKA PÅ BORNHOLM I MAJ

WORKSHOP Under en vecka i slutet av maj fick låtskrivare från hela Norden möjlighet att träffas och skriva musik och text ihop i en unik workshop.

– Den nordiska låtskrivarveckan bidrar till att stärka den kulturella samhörighet vi har i Norden. Vi ville samla professionella låtskrivare, låta dem samarbeta och utveckla den nordiska sångskatten tillsammans, säger Ivan Pedersen, projektledare för låtskrivarveckan och ordförande i SKAP:s danska systerförening DPA.

Från Sverige deltog Sarah Riedel, Erik Rydval och Cecilia Nordlund. Läs om Sarah Riedels intryck från låtskrivarveckan i medlemskrönikan på sidan 19! **SKAP**

Ivan Pedersen.

Foto: Kjell Holmstrand

Foto: Jan-Olof Andersson.

MÅNGFALD OCH VISA PÅ VÄLBESÖKTA FOLK- OCH VÄRLDSMUSIKGALAN 2013

GALA Folk- och världsmusikgalan i Gävle blev som vanligt välbesökt. I år deltog SKAP i två programpunkter.

– Vi kunde konstatera att visan finns överallt, inte minst i ett mycket rikt amatörmusicerande. Samtidigt marginaliseras den, säger Jan-Olof Andersson, styrelseledamot i SKAP, om seminariet "Visor, det är väl ingen konst".

I seminariet "Mångfald i Sverige och i världen" deltog Elise Einarsdotter, som också är styrelseledamot i SKAP. Liksom Jan-Olof Andersson menar hon att galan var en bra arena för SKAP:s frågor:

– Jag fick möjlighet att berätta hur SKAP arbetar med demokrati, yttrandefrihet och upphovsrätt som verktyg i arbetet för mångfald. Vid sådana här tillfällen märks det också att vårt engagemang i exempelvis fristadsarbetet och FN:s rapport om konstnärliga rättigheter uppmärksammas och uppskattas runtomkring oss. **SKAP**

MUSIKENS SPRÅK PÅ TEATERSCENEN

WORKSHOP Hur kan vi öka medvetenheten om musikens betydelse i en teaterföreställning? Hur kan vi verka för att hitta ett gemensamt språk kring musik som berättarkomponent inom scenkonsten? Det är frågor som ställdes till deltagarna i en workshop om teatermusik i Stockholm 4–5 maj. De fick också svara på frågor i en enkätundersökning inför workshoppen.

Deltagarna, som kom från både SKAP och FST – Föreningen Svenska Tonsättare, fick komponera musik till inledningsscenen i Shakespeares Macbeth. Som avslutning på workshoppen spelades musiken upp för en publik bestående av teater- och musikyrokesmännskor och andra med stort intresse för teater och musik.

– Tanken var att deltagarna skulle skapa varsin musikalisk idé för pjäsen och scenen vi valde, fungera som musiker i varandras musikskisser och ha samtal med varandra kring konstnärliga val, säger Ulla-Carin Nyquist som tillsammans med Leif Jordansson projektledde workshoppen. **SKAP**

Girilal Baars, Maria Lindström och David Lennartsson på workshop kring teatermusik.

Foto: Leif Jordansson.

ALLT FLER VILL SKAPA FRISTÄDER FÖR UTSATTA KULTURSKAPARE

NÄTVERKANDE Alltsedan ett gemensamt upprop vid SKAP:s internationella musik- och yttrandefrihetskonferens Right! Freedom of Music & Speech i november 2011 har SKAP och Kulturrådet tillsammans arbetat för att Sverige ska ta emot utsatta kulturskapare – oavsett kulturellt uttryck.

Samarbetet har lockat flera andra kulturskaparorganisationer att uppmärksamma fristadsfrågan och våren 2013 bildades Nätverket för fristadsfrågor. I det finns, förutom SKAP och Kulturrådet, också Svenska Tecknare, KRO, Svenska Konstkritikersamfundet, Svenska Pen och IAA, samt representanter för svenska kommuner som vill bli fristad.

SKAP och Kulturrådet finns på plats och diskuterar yttrandefrihet även i år under Almedalsveckan i Visby. SKAP:s ordförande Alfons Karabuda deltar i två panelsamtal, "Med yttrandefrihet som grund" och "Från förföljelse till fristad", onsdagen den 3 juli. **SKAP**

“DIKTEN ÄR GRIPANDE I SIG.
TILLSAMMANS MED MUSIKEN
FICK DEN EN HELT NY
DIMENSION “

Jennie Abrahamson, Love Antell och Linnea Olsson.

SVENSKA ARTISTER GAV RÖST ÅT PUSSY RIOT

IMPOSSIBLE MUSIC SESSIONS STOCKHOLM #1 FÖLJDES LIVE AV RYSKA OCH IRANSKA MUSIKER

När Impossible Music Sessions Stockholm försökte kontakta iranske musikskaparen Arya Aramnejad på telefon eller Skype blev det tvärtstopp. Efter flera försök tvingades man att ge upp.

– Det här illustrerar på ett ganska bra sätt vad Impossible Music Sessions handlar om. Just den här veckan är det val i Iran och vi blev varnade för att telefon och nätrafik förmodligen inte skulle fungera som vanligt, säger Jakob Hvistendahl, projektledare för Impossible Music Sessions Stockholm.

De kommunikationsmöjligheter och den frihet vi tar för givet är inte självklar överallt i världen. Den här gången lyckades man inte nå Arya Aramnejad, men Pussy Riots Jekaterina Samutsevitj var med på Skype.

ÖVERGREPP VARDAG FÖR MÅNGA

På många håll pågår demokratiprocesser, ofta med musikskaparna på barrikaderna. Musik- och yttrandefrihetsorganisationen Freemuse registrerar årligen ett hundratal övergrepp mot musikskapare utförda av regeringar eller lokala myndigheter. Trakasserier och hot, förbud mot att spelas i radio eller uppträda på scen, anhållan och fängelsestraff är vardag för många.

– Världen lyssnar mer på musikskapare och artister än på politiker. Varför då? Jo, för att de berör oss, säger Ole Reitov från Freemuse.

Impossible Music Sessions skapades av filosofen Austin Dacey. Han berättade om konceptet på SKAP:s yttrandefrihetskonferens Right! Freedom of Music & Speech i november 2011. Redan då föddes idén att ta Impossible Music Sessions till Sverige.

SÄNDES PÅ BAMBUSER

Varken Pussy Riot eller Arya Aramnejad har möjlighet att göra sina röster hörda i sina hemländer. Nu fick istället Jennie Abrahamson, Linnea Olsson och Love Antell framföra deras låtar. På Södra Bar lyssnade ett hundratal i publiken och ytterligare fem hundra – många i Iran och Ryssland – följde evenemanget livestreamat på Bambuser. Jakob Hvistendahl berättar att gruppen Gogols Wives, som stöttar Pussy Riot och följde Impossible Music Sessions Stockholm på nätet, blev så berörda av de svenska artisternas tolkningar att de tänker försöka smyga in en inspelning till de fängslade Pussy Riot-medlemmarna.

– Den dikt av Maria Alyokhina som framfördes till musik på scen är gripande i sig. Tillsammans med musiken fick den en helt ny dimension, och det är den Gogols Wives vill att Maria ska få uppleva. På så sätt uppstår ett slags tvåvägskommunikation mellan artisterna i Sverige och de som sitter fängslade i Ryssland, avslutar Jakob Hvistendahl.

Text: Kjell Holmstrand. Foto: Johan Rutherhagen

FAKTA/IMPOSSIBLE MUSIC SESSIONS STOCKHOLM #1

- Arrangerades för första gången i Sverige 11 juni 2013
- Möjliggjordes av SKAP och Stims promotionnämnd

Läs mer och se video på imssthlm.se

Ole Reitov från Freemuse och Impossible Music Sessions Stockholms projektledare Jakob Hvistendahl.

Little Children spelade på House of Sweden.

Alfons Karabuda.

Eddie Schwartz och Helienne Lindvall.

DAFM PÅ EXPORT TILL USA

Under 2013 vill EU-kommissionen se resultat av arbetet med de digitala agendorna runtom i Europa. En digital inre marknad bör vara på plats redan nästa år. Men än återstår några pusselbitar – SKAP vet var de hör hemma.

Att musikskapare bidrar med bra innehåll till digitala tjänster är självklart för de flesta. Därför är det också viktigt att påminna om betydelsen innehållet har på en digital marknad.

– En digital inre marknad kräver initiativ, spelregler och inte minst bra innehåll. På alla dessa områden kan musikskapare och deras organisationer bidra. Det gör vi bland annat med initiativet Digital agenda för musiken, säger SKAP:s ordförande Alfons Karabuda.

Musik, film och tv är några typer av innehåll vars värde riskerar att devalveras om de "tas för givet". Den minsta gemensamma nämnaren för de tre är den enskilde kulturskaparen.

– Allt fler har förstått att en digital inre marknad måste byggas på ett hållbart sätt. Då går det inte att runda den enskilde musikskaparen, säger Alfons Karabuda.

NYA MARKNADER KRÄVER NYA SAMARBETEN

EU:s vision om en digital inre marknad är förstås inte den enda. Nya marknader uppstår hela tiden runtom i världen. Därför söker SKAP partners till Digital agenda för musiken även utanför Europa. I början av juni anordnades ett tvådagarssevent, Digital Agenda for Music at House of Sweden, tillsammans med Sveriges Ambassad i Washington i samband med World Creators Summit.

– Ett syfte med arrangemanget var att bidra till global samverkan bland digitaliseringens aktörer, säger Alfons Karabuda.

Till House of Sweden i Washington bjöds en rad aktörer, som New Music USA, DDEX och BitTorrent, in till dels en nätverksträff med konsert, dels ett rundabordssamtal med fokus på den digitala utvecklingen på musikens område.

MUSIKSKAPARNAS RÖST EFTERFRÅGAS

Totalt deltog ett drygt hundratal personer i evenemangen, från musiklivet, politiken och digitala tjänsteentreprenörer. Under nätverksträffen spelade de svenska akterna Little Children och Axelsson & Nilsson Duo.

Rundabordssamtalen tog utgångspunkt i redogörelser från ECSA och MCNA, Music Creators North America, om aktuella frågor i EU och Nordamerika på digitaliseringens område.

– Vi märker nu att vårt initiativ intresserar allt fler aktörer. Det är tydligt att musikskaparnas samlade röst inte bara hörs, utan efterfrågas, i den digitala diskursen, avslutar Alfons Karabuda.

Text och foto: Kjell Holmstrand.

PÅ GÅNG/DAFM

- EU-kommissionens Digital Agenda Assembly 2013 i Dublin 19-20 juni.
- Möten med bland annat Digitaliseringskommissionen i Almedalen i juli.
- SKAP arrangerar en internationell konferens på temat Digital agenda för musiken i Stockholm den 28 november.

JARRE HITTAR MUSIKENS SYRE I GRÖNA RÖRELSEN

ALFONS KARABUDA MÖTER JEAN MICHEL JARRE – NY ORDFÖRANDE I CISAC

Jean Michel Jarre är en pionjär inom elektronisk musik. Genombrottet Oxygène har sålt nära 20 miljoner exemplar över hela världen. Albumet var även ett inlägg i 1970-talets gryende miljödebatt.

Nu vill Jean Michel Jarre använda sina erfarenheter från miljörörelsen i rollen som ordförande i CISAC.

Grattis till uppdraget! Vi har gemensamma vänner, och alla säger att du är rätt man för jobbet.

– Tack! Det är uppmuntrande att höra. När jag började göra musik trodde jag aldrig att jag en dag skulle komma att leda en organisation med ett så viktigt uppdrag som CISAC. Det är en ära att få göra det.

Jag gör musik främst för teater och film och har arbetat mycket med elektronisk musik. Du är en stor inspirationskälla för mig personligen och för många som ägnar sig åt elektronisk musik. Hur ser du på den elektroniska musikens ställning idag?

– Den har knappast varit större än idag, och den utgör en stor del av affärerna i musikbranschen. Se bara på Electronic Dance Music. Ändå står den på många sätt utanför det arbete CISAC och andra organisationer gör för musikskapare. Jag vill involvera musikskapare som gör elektronisk musik i arbetet med konstnärliga rättigheter. Det finns en stor grupp unga människor i genren som behöver förstå branschens förutsättningar och nyttan med upphovsrätt.

Så försöker vi göra med SKAP, fånga upp nya medlemmar i de yngre generationerna. Vi uppmuntrar musikskapare som Swedish House Mafia och Avicii att delta och försöker involvera dem i SKAP:s arbete.

– Det är bra. Det är viktigt att engagera alla musikskapare, oavsett genre och över såväl geografiska som generationsgränser. Konstnärliga rättigheter, och då inte minst upphovsrätten, bör vara en global angelägenhet. Och den berör inte

bara musikskapare, utan alla kulturskapare. Så det goda med en organisation som CISAC är att den har förutsättningar att bli ett FN för kulturskapare, genom att samarbeta med filmare, författare, konstnärer, dataspelsutvecklare och så vidare.

Det finns ett antal tillväxtmarknader där konstnärliga rättigheter tidigare inte stått i fokus, till exempel Brasilien, Ryssland, Indien, Kina och Sydafrika, de så kallade BRICS. Hur möter man behovet av att diskutera konstnärliga rättigheter där?

– Det är centralt att inkludera alla nya tillväxtmarknader, naturligtvis BRICS, men också flera andra länder. I många länder på den afrikanska kontinenten har man inte förutsättningar att skydda sig när till exempel reklam- och modeindustrierna hämtar kulturella uttryck, utan att bry sig om ursprungsbefolkningens rättigheter. Det här handlar om etiska och moraliska frågor som berör oss alla, hela samhällen, inte bara individer. Därför kan vi inte fortsätta att försöka lösa problemen nationellt. Utvecklingen går så snabbt att vi behöver samarbeta för att lyckas.

Ja, det handlar om högre värden. FN släppte nyligen en rapport om konstnärliga rättigheter världen över. Rapporten visar just hur konstnärliga rättigheter, precis som alla mänskliga rättigheter, berör oss alla och hur de tillämpas eller borde tillämpas i medlemsstaterna. Rapporten visar också hur upphovsrätt och yttrandefrihet hänger ihop, för att du ska kunna skydda din röst och ditt uttryck från att exploateras. Hur kan vi nå ut med budskapen om konstnärliga rättigheter?

– Det gäller att vara tydlig. Och det gäller att vara långsiktig. Jag, som alltid varit engagerad i miljön, ser likheter med den gröna rörelsen. När jag skrev och släppte Oxygène sågs vi som talade om miljön som ett gäng drömmare, men steg för steg lyckades vi bidra till att alla idag är medvetna om att vi behöver ta hand om vår planet. Samma sak gäller för alla

”DET ÄR VIKTIGT ATT ENGAGERA ALLA MUSIKSKAPARE, OAVSETT GENRE OCH ÖVER SÅVÄL GEOGRAFISKA SOM GENERATIONSGRÄNSER. KONSTNÄRLIGA RÄTTIGHETER, OCH DÅ INTE MINST UPPHOVSRÄTTEN, BÖR VARA EN GLOBAL ANGELÄGENHET.”

Jean Michel Jarre är inte bara ordförande för CISAC, som Unesco-ambassadör har han ett starkt engagemang i rättighetsfrågor.

**”DET GÄLLER ATT VARA TYDLIG. OCH
DET GÄLLER ATT VARA LÅNGSIKTIG.
JAG, SOM ALLTID VARIT ENGAGERAD
I MILJÖN, SER LIKHETER MED DEN
GRÖNA RÖRELSEN.”**

”NI ÄR KANSKE DET MEST INTERNETVANA LANDET I VÄRLDEN. SAMTIDIGT BÄR SVERIGE ETT ANSVAR FÖR DELAR AV DEN ”ALLT ÄR GRATIS-ATTITYD” SOM KOM MED INTERNET. ALLT SKA VARA GRATIS OCH INTERNET ÄR ETT ELDORADO FÖR KULTUR. DEN INSTÄLLNINGEN ÄR INTE HÅLLBAR.”

former av immaterialrätt idag. Vi har samma situation som miljörelsen hade för trettio år sedan och vi behöver på samma sätt öka medvetenheten om immaterialrättens betydelse, för oss alla.

Det är intressant det du säger. Tittar vi på politiken idag är det just de gröna som har den minsta insikten om immaterialrättens betydelse för en hållbar utveckling.

– Vi bär alla ett gemensamt ansvar, precis som med miljörelsens ansvar, och det är hög tid att på samma sätt formulera tydliga budskap. Det är viktigt att allmänheten förstår att det här berör alla i ett samhälle. Konstnärliga rättigheter är grundstenar i civilisationen och i demokratin.

Men det finns också de som anser att rättigheter som upphovsrätt inte alls hör till förutsättningarna för en hållbar utveckling, inte minst sedan internet kom in i våra liv.

– Ni har alltid, på gott och ont, varit ett steg före i Sverige och i Skandinavien. Ni är kanske det mest internetvana landet i världen. Samtidigt bär Sverige ett ansvar för delar av den ”allt är gratis-attityd” som kom med internet. Allt ska vara gratis och internet är ett Eldorado för kultur. Den inställningen är inte hållbar. Och så finns det de ungdomar som remixar och skapar fantastiska saker och laddar upp på YouTube – de är förstas inte onda. De är konstnärer, men utvecklingen har gått så fort och de har mognat i den så fort att de inte förstår på vilket sätt deras inställning kan göra skada.

Vilka är de tydliga budskapen, då?

FAKTA/JEAN MICHEL JARRE

- Valdes 6 juni 2013 till ordförande i CISAC – International Confederation of Societies of Authors and Composers.
- Pionjär inom elektronisk musik. Använder sig av klaviatur, theremin, sequencer, och laserharpa.
- Har sålt över 80 miljoner skivor, bland dessa märks Oxygène, Equinoxe och Magnetic Fields.
- Gjorde som första västerländska musikskapare fem konserter i Kina 1981.
- Är känd för sina spektakulära liveshower, ofta i lika spektakulära miljöer, som pyramiderna i Egypten och Eiffeltornet i Paris.
- Genomförde under 2010 och 2011 sin första världsturné med 220 konserter i 30 länder.

– Vi måste vända på problemet. Det handlar om språk, grammatik och ordförråd. De som utvecklar tekniken behöver oss. Ta bort musik, film, spel och nyheter från en smartphone och den blir avsevärt mindre smart. Vi som gör innehåll av olika slag är de som gör en smartphone smart.

Innehållet är centralt för de flesta aktörer på internet idag. Digitala tjänster och marknader behöver digitala spelregler. I EU vill man se en digital inre marknad och ett nytt direktiv för upphovsrättssällskap är på väg.

Därför samlades Europas musikskapare i ECSA kring en gemensam röst, oavsett kultur, genrer och skillnader i arbetsprocesser. Nu lyssnar EU på oss.

– Det är bra. Bara genom att vi går samman, från alla kontinenter, från nord till syd, från väst till öst, kan vi lyckas. Visst, vi har olika utmaningar, men allt handlar i slutändan om samma sak. Kulturen är nyckeln för en hållbar utveckling. Vi som arbetar med kultur är inte en del av problemet, utan en del av lösningen. **De flesta känner till dig som elektronmusiker och för dina spektakulära shower, men du gör också musik för film och är framgångsrik textförfattare. Arbetar du vidare som musikskapare även när du tillträtt som ordförande i CISAC?**

– Ja, jag har två nya skivor på gång och anser att det är viktigt att vara aktiv som kulturskapare, att man har direktkontakt med de frågor som berör oss, för att vara framgångsrik när man leder arbetet i en organisation som CISAC. Det är att ta ansvar för sin uppgift.

Du var redan tidigt såväl musikalisk som teknisk pionjär. vad skulle en ung Jean Michel Jarre ha gjort idag, om han startade sin karriär 2013?

– Han skulle ha följt sin egen vilja och inte lyssnat så mycket på andra. Jag försöker hålla lite distans till internet, det skulle han också ha gjort. Internet är bra när det väl finns något att uttrycka eller kommunicera. Som konstnär hade han arbetat med sin konst, sin musik, på egen hand och först därefter mött internet och publiken.

En del blir slavar under tekniken istället för fritänkare och skapare.

– Precis. Jag har lång erfarenhet av att arbeta i takt med den tekniska utvecklingen, ända från början av min karriär. Under åren har jag många gånger mött märkliga uppfattningar om vad tekniken ska vara till för. ”Du använder ju inte ens riktiga instrument” sade de på skivbolaget när jag ville släppa min första skiva, och ”dina låtar är tio minuter långa, de går inte att spela i radion”. Tekniken ska vara till för människan, inte tvärtom. Jag tror att vi kan åstadkomma mycket, bara vi hittar rätt inriktning, också med nya medier.

Text och foto: Kjell Holmstrand

”VI LYFTER FRAM NÄSTA GENERATIONS SVENSKA MUSIKUNDER”

JACOB SCHULZE OM FÖRSTA UPPLAGAN AV DENNIZ POP AWARDS

Denniz Pop lämnade oss redan för femton år sedan. Men han är fortfarande en förgrundsgestalt i svenskt och internationellt musikliv. Initiativet Denniz Pop Awards hedrar det musikaliska arv han lämnat efter sig – genom att lyfta fram nya svenska musikskapare.

Låtskrivaren och producenten Denniz Pop avled i cancer 1998, bara 35 år gammal. Han var en av initiativtagarna bakom hitfabriken Cheiron och produktioner signerade Denniz Pop har sålt i omkring 50 miljoner exemplar.

Bakom priset står tidigare Cheiron-medlemmar och Denniz Pops kollegor, släkt och vänner. Initiativet togs av Jacob Schulze och Tomas Ljung.

– Vi vill hedra Denniz minne och belysa hur viktig han har varit för hela tanken med att bygga låtskrivar- och producentteam som jobbar tillsammans, säger Jacob Schulze.

BÅDE NYKOMLINGAR OCH STJÄRNSKOTT

Idén bakom Denniz Pop Awards är att hjälpa fram nya låtskrivare, producenter och artister i Denniz Pops anda genom så kallade rookie awards. Men även ”årets internationella stjärnskott” uppmärksammas genom ett Grand Prize Award. Dessutom samlas bidrag in till Denniz Pops Minnesfond. Utdelningen från fonden går till utlandsresor i studiesyfte för vårdpersonal, samt till förbättring av patienternas vårdmiljö på Radiumhemmet.

– Intresset har varit stort. Många hundra bidrag med mycket hög kvalitet har anmält sig till de olika kategorierna.

NAMNKUNNIG JURY

En jury bestående av Max Martin, Kristian Lundin, Rami Yacoub, Per Magnusson, Jörgen Elofsson, Jacob Schulze, John Amatiello, David Kreuger och Andreas Carlsson utsåg vinnarna i respektive kategori.

– Nu vill vi bygga vidare på priset inför nästa år. Med en så stark jury och med ännu mer medial uppbackning hoppas vi på ännu fler ansökningar 2014.

Vinnarna mottog en prischeck på 50 000 kronor vardera under en prisceremoni på nyinvigda Swedish Music Hall of Fame på Djurgården i Stockholm. Ceremonin följdes av en middag på restaurang East.

SKAP har stöttat Denniz Pop Awards från starten.

– Vi är tacksamma att SKAP är med och hedrar minnet av Denniz Pop, avslutar Jacob Schulze.

Text: Kjell Holmstrand. Foto: Bingo Rimér.

VINNARNA 2013

• Rookie – Songwriter/Producer:

Albin Nedler and Kristoffer Fogelmark

• Rookie Artist/Band:

Saturday, Monday feat. Julia Spada

• The MVP – The Most Valuable Person:

Eric Hasselqvist

• The Grand Prize:

Swedish House Mafia

Denniz
Pop-priset.

FAKTA/DENNIZ POP AWARDS

• Denniz Pop Awards delar ut priser i fyra kategorier: Rookie – Songwriter/Producer, Rookie – Artist/Band, MVP – The Most Valuable Person och The Grand Prize, som går till årets största internationella succé.

• Priset finansieras av donatorer, sponsorer och en välgörenhetsgala.

• SKAP stödjer Denniz Pop Awards.

Jacob Schulze.

“MED EN SÅ STARK JURY OCH MED ÄNNU MER MEDIAL UPPBACKNING HOPPAS VI PÅ ÄNNU FLER ANSÖKNINGAR 2014”

DEN MODERNA

En låt – flera låtskrivare. Tekniken har revolutionerat låtskrivarprocessen. I dag är den moderna svenska låtskrivaren lika mycket en global handelsresande i refränger som hitmakare i eget namn. SKAP-Nytt har talat med flera aktuella låtskrivare om för- och nackdelarna med co-writing.

Text s. 12-13: Mattias Boström Text s. 14-18: Emelie Isacsson
Illustration: Annika Huett

KONSTEN ATT SLÄPPA KONTROLLEN

Co-writing är ett stort steg för många. SKAP-Nytt bad Mattias Boström, producent och låtskrivare åt en av vårens mest uppmärksammade artister, beskriva ett arbete som förändrat hans syn på låtskrivarprocessen.

"I brought a song into this world. Just a melody with words. It trembles here, before my eyes. How can this song survive?"

Orden kommer från Ron Sexsmiths låt "This song" och beskriver relationen mellan låtskrivare och musikbranschen. Och för många kompositörer är det precis så det kan kännas ibland. Man lämnar ifrån sig sin låt, övertygad om både låtens och sin egen genialitet, bara för att sedan få se den styckad, omskriven och editerad. Allt för maximera chanserna till kommersiell framgång. Det var detta jag var mest nervös över när jag tog mina första steg in i den kommersiella sektorn av musikbranschen. Men vi tar det från början.

För två år sedan träffade jag en ung kille med gitarr på en musikbranschfest. Han hade en intressant röst, så jag gick fram och bad om att få höra lite mer. Det var som att trycka på en knapp. Killen ställdes sig mitt framför mig och sjöng mig rakt in i ögonen. Jag bad följaktligen om hans nummer. Han hette Zacharias Blad.

Några dagar senare ringde jag och bjöd in honom till studio. Det var inledningen på ett två år långt samarbete. Vi skrev musik tillsammans i princip varje dag. Men vi gjorde det som man ofta gör i dag: över internet. Jag skrev låtar och arbetade fram ett sound, skickade över dem och han skrev text och spelade in sången. Vi jobbade i enskildhet och ingen utanför vår absoluta närhet fick höra musiken.

När vi hade färdigställt material till ett helt album togs den första kontakten med musikbranschen. Först med mitt förlag, och senare med den svenske producenten Björn Yttling. Jag

Mattias Boström.

kände honom sedan tidigare och visste att han jobbade effektivt och var duktig på att ta fram kärnan i en låt.

– När du först kom med låtarna tänkte jag mest att jag ville hjälpa dig att få i gång din låtskrivar- och producentkarriär på allvar. Men sedan när jag lyssnade närmare så kände jag: Det här vill jag vara med på, som exekutiv producent, säger Björn.

JAG SÅG DET som ett ypperligt tillfälle att lära mig mer om produktion och musikbranschen i stort. Vi skulle spela in i hans studio Ingrid, och parallellt ta kontakt med skivbolagen. Allt gick som på räls. Men samtidigt kände jag den första känslan av beskyddande

gentemot mina låtar. Tidigare hade jag enbart spelat i band och tagit beslut rörande kontrakt och inspelning kollektivt. Nu var jag i princip ensam, och plötsligt skulle någon annan komma in i min kreativa bubbla. Ha åsikter och tycka till. Rons visdomsord ekade i skallen på mig. "How can my songs survive?"

Hur skulle jag klara av att göra min röst hörd?

– Jag kan också tycka att det är lite jobbigt att gå in i andras låtar, eftersom man aldrig riktigt vet hur folk ska reagera. Men samtidigt får jag ju betalt för att göra just det. Och jag gör ju inte som jag vill helt och hållet. Om du skulle säga nej, så är det ju nej som gäller. Men då kan man alltid fråga igen nästa dag, och nästa, ha ha, säger Björn Yttling.

LÅTFABRIKEN

OCH DET VAR väl i princip så det gick till. Jag märkte ganska snart att det var kontraproduktivt att behålla fast vid mina idéer och principer. Jag kämpade visserligen ett tag för att få behålla det alldeles för långa sticket, eller outrot som knöt ihop hela låten. Framför allt var det en fiol på en låt som jag hade väldigt svårt att ge upp.

– Just "kill your darlings" är en viktig del av att bygga en låt. Och den där fiolen kanske var väl bra i sig, men låten blev bättre utan den. Det är vanligt att folk blir oroliga när man börjar rycka i grejer i deras låtar, och ändrar sådant som de kanske tycker är fundamentalt för låten. Då är det lätt att de känner att hela deras låt är borta. Men om man är en van låtskrivare så vet man att det kan vara bra att helt enkelt ta bort den viktigaste delen av låten, bara för att experimentera. Och det kan vara svårt att göra med sina egna låtar. Det är där sådana som jag kommer in, säger Björn Yttling.

DET BLEV LITE av en ögonöppnare för mig. Dels tvingades jag inse att mina idéer inte nödvändigtvis måste vara de enda rätta, dels släppte pressen på mig själv. Att lita på andra människors kompetens är ett måste om man ska lyckas i den här branschen. Och de jag har träffat längs vägen har hjälpt mig att avdramatisera låtskrivarprocessen och musikbranschen.

De har varit förstående, lyhörda och pulvriserat mina nidbilder av demonproducenten och den cyniska hitmakaren. Därför har jag även tvingats omvärdera min syn på låtskrivandets kreativa process. Co-writing är ett verktyg, inte ett hinder.

Pontus Winnberg (Mike Snow och låtskrivare i duon Bloodshy & Avant), delar med sig av sin syn på co-writing:

– Det viktigaste är att hitta en balans. Min erfarenhet är att om man lägger fram saker på ett konstruktivt sätt så upplever folk inte att de blir överkörda. Jag tycker själv att det ofta blir intressant när andra går in i mina låtar, även om det ibland också är frustrerande, säger han.

ALLT EFTERSOM MINA kreativa frågetecken rätades ut till utropstecken växte skivan långsamt fram. Jag märkte att min oro hade varit obefogad. Musiken hade inte förändrats nämnvärt, utan bara effektiviserats. Då var vi ofrånkomligen framme vid mitt andra orosmoment: den ekonomiska sidan av co-writing. Skulle jag överhuvudtaget tjäna några pengar?

– Jag tar alltid 95 procent på alla låtar, och ser det som en hederssak att artisterna och mina co-writers får fem procent, haha. Nej, men allvarligt: För att man ska orka lägga ner tid på en låt så måste man ju känna att det är värt det ekonomiskt. Det enda sättet man får betalt på är genom cuts på låtarna. Självklart kan det vara ett jobbigt samtal, men samtidigt är det viktigt att man tar det innan man börjar jobba, för efteråt blir det ännu värre, säger Björn Yttling.

Björns och mitt samtal kom i slutet av samarbetet. Men det blev inte ett dugg jobbigt för det. Och jag hade inga som helst problem med att dela med mig av mina publishing-procent, eftersom skivkontraktet redan var påskrivet.

Och när jag nu hör låten på radion saknar jag inte den där fiolen alls.

Björn Yttling.

Zacharias Blad.

Fotnot: Zacharias Blad är aktuell med singeln "Jag är gay" – plattan släpps i höst.

“DET BLEV LITE AV EN ÖGONÖPPNARE FÖR MIG.”

EN LÅT PER DAG

Låtarna ska skrivas fort, på gott och på ont. I alla fall om man ska tro Anders Hansson.

– Som co-writer ska man klara att skriva en låt per dag, säger han.

Anders Hansson befinner sig i studion för att producera låtar till Emilia Mitikus nya skiva.

– I dag är en sådan där alldeles vanlig tisdag, när allt går så jävla dåligt. Eller, egentligen går det väl inte dåligt, men man funderar mycket över om folk kommer gilla det och om det har en tillräcklig verkshöjd.

Anders Hansson är själv sin största kritiker och siktar alltid på att göra låtar som inte skrotas. Hans långa karriär vittnar om få dåliga dagar. Anders Hansson har bland annat skrivit "Release me" för Agnes.

– Det handlar nog om att jag har en ganska bra lägstaniå.

Just nu jobbar han med den amerikanska textförfattaren Sharon Vaughn. Tillsammans med Emilia Mitiku skriver trion en låt per dag.

– Det är fördelen med co-writes, det är lättare att bli klar. Det ligger liksom i uppgiften när man skriver tillsammans.

Men det finns också nackdelar med att skriva snabbt, understryker han.

– När man har bråttom fyller man kanske inte låten med allt som behövs. Å andra sidan har popmusik haft ungefär samma form de senaste 50 åren. Det är egentligen bara att sätta alla bitar på plats.

FÖR ANDERS HANSSON är det viktigt att låten klickar och känns rätt från första stund. Han anser också att de bästa låtarna är de som kräver minst tid att bli färdiga.

– Det går fort! Och om det inte gör det så är låten kanske inte så bra.

Låten som tagit kortast tid att skriva minns han inte.

– En del låtar kommer jag inte ens ihåg att jag gjort.

Ska man gå efter topplistorna borde i alla fall "Release me" inte tagit särskilt lång tid att skriva.

– "Release me" är faktiskt en sista minuten-låt. Vi behövde en sista låt till skivan och valde den. Det bara flöt på. Jag önskar jag hade fler dagar som "Release me"-dagen.

Varför väljer du att skriva tillsammans med andra låtskrivare?

– För att jag har svagheter. I en produktion finns många olika delar, någon är kanske starkare på exempelvis text. Jag skriver på engelska och därför är det bra att skriva med någon som har engelska som modersmål. Det kan också vara så att man har idéer som man har svårt att ta vidare själv.

– Men jag är inte säker på om jag tycker att det är så bra som alla verkar tycka. Många gånger känns det som att musikförlagen bara vill sätta ihop kända namn. Det är bra att skriva tillsammans, men inte att bli hopskyfflad med människor. Det känns som ett sätt att göra halvbra låtar.

Vem ska man skriva med?

– Jag vill helst känna den jag skriver med. När jag jobbade med Nicky Chinn sa han: "Man skriver en bra låt första gången tillsammans med någon, men inte den bästa". Det beror på att man först känner att man måste visa vad man går för. Jag tycker det är bättre att fördjupa samarbetet än att skaffa nya låtskrivarpartners. Det handlar trots allt om människor.

Om man inte kommer överens?

– Gäller det en låt lägger man ner den låten och gör någonting annat. Jobbar jag med en artist är det artisten som är chef och därmed alltid har sista ordet. De flesta artister vet vad de vill ha och vad de är ute efter, men är artisten en dålig chef går jag någon annanstans, säger Anders Hansson och skrattar.

“NÄR JAG JOBBADE MED NICKY CHINN SA HAN: “MAN SKRIVER EN BRA LÅT FÖRSTA GÅNGEN TILLSAMMANS MED NÅGON, MEN INTE DEN BÄSTA.” ANDERS HANSSON

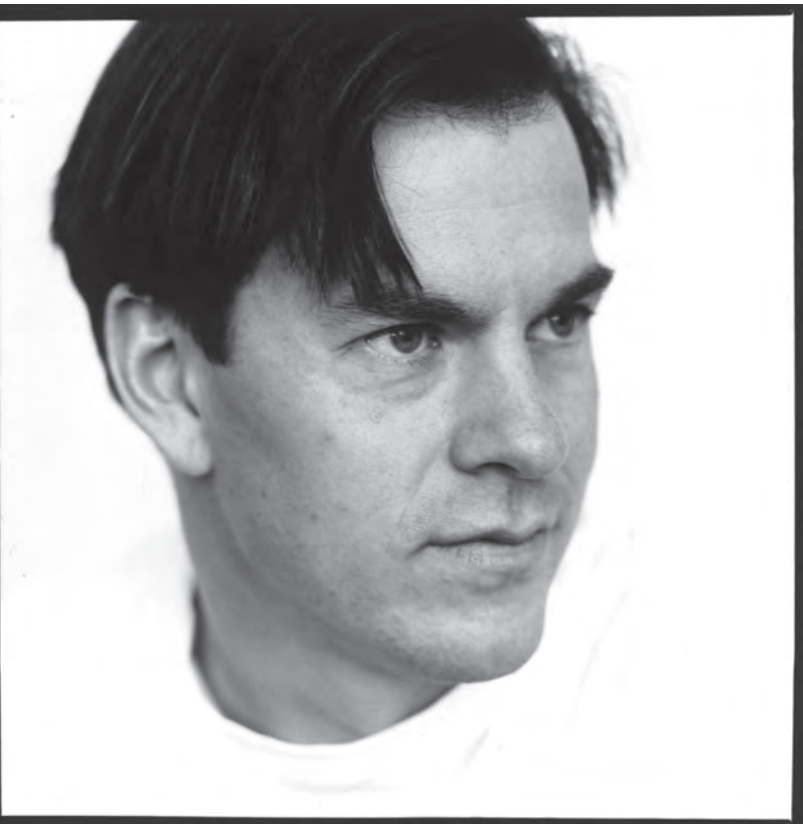

Foto: Ryno Quantz

DET VAR LÅTEN Broken Strings med James Morrison och Nelly Furtado, som gav det stora genombrottet. Då hade Nina Woodford bott i London i fyra år och idogt kämpat sig in på den internationella musikscenen. Innan genombrottet hade hon haft tufft att hitta samarbetspartners. Många trodde att hon inte behärskade engelskan tillräckligt bra.

– I dag är det en fördel att vara svensk låtskrivare i London. Svenskarna har ett jättegott rykte, och Sverige har blivit lite coolt. Jag jobbar mycket i USA nu också, säger hon.

Nina Woodford har jobbat med bland andra Tom Jones, Christina Milian, Leona Lewis och Sophie Ellis-Bextor. Just nu håller hon på att utveckla en artist i USA. I juli åker hon dit för att skriva med en producent. Förhoppningsvis leder samarbetet till ett skivkontrakt.

ATT SAMARBETA MED andra låtskrivare har bara gett positiva erfarenheter.

– Låtskrivare som skriver topline gillar att skriva ensamma. Jag har försökt ett par gånger, men hemma finns så mycket annat som distraherar. Skriver jag tillsammans med någon så vet jag att det blir gjort. Dessutom är det sällan jag imponerar på mig själv, men om jag är med andra kan jag göra det.

Hur ser co-write-processen ut?

– När jag jobbar med en artist har hon eller han kanske egna idéer eller något som de vill berätta, och då jobbar vi utifrån det. Annars kanske producenten har något, en basgång eller en gitarrslinga, som vi kan jobba vidare på. Eller så kommer jag med min lilla idébok och ger förslag på koncept och titlar. Vissa artister har väldigt utstakade idéer, andra kan man leka fram något med.

Hur bestämmer du skrivpartner?

– Förlaget vet vilka artister som behöver låtar och frågar om jag vill skriva. Oftast säger jag ja, för jag gillar att prova. Men det är viktigt att jag trivs med personen och att vi kan ha en naturlig dialog. Man måste våga vara ärlig och visa sina idéer.

Har du upplevt rättighetsproblem?

– En person som jag jobbade med började stryka under orden med färgpennor. Röd färg betydde att man kommit på ordet själv, blå att någon kommit på ett ord som den andra sedan ändrat och grön tvärtom. Om man börjar dividera om vem som gjorde vad dör glädjen och entusiasmen för låten. Det naturligaste och bästa är att bara dela lika.

Vilka är för- och nackdelarna med att skriva tillsammans?

– Någon annan kan tillföra en idé jag inte skulle tänkt på. Nackdelen är att låtarna ibland går åt olika håll. Ibland upplever jag det nästan som om vi skriver på två olika låtar. Det kan samtidigt vara ganska intressant. Det fungerar om man är villig att prova sig fram.

Foto: Ella Webber

“JAG GILLAR
ATT PROVA”

TEKNIKEN ÖPPNAR MÅNGA DÖRRAR

Michel Zitron ser inte sig själv som den stereotypa bilden av den moderna låtskrivaren: den som samarbetar med alla för att göra sig ett namn.

– Jag är selektiv när jag väljer vilka jag jobbar med. Man blir snurrig av att skriva med massa olika människor.

MICHEL ZITRON HAR hittat sin klick av samarbetspartners i Sverige, London och Los Angeles. Han har bland annat jobbat med Swedish House Mafia och har utöver det inga särskilda samarbetsdrömmar. Istället koncentrerar han sig på samarbeten med personer han tycker om.

– Jag försöker att jobba med dem som jag tycker är sköna. Jag har ju även jobbat med de stora namnen, men det är för att jag faktiskt gillar dem, säger han och skrattar.

– I början skickade förlaget runt mig till bland annat Tyskland och England för att jobba med olika folk, men det är alltid dåligt att bli ihopknusslad med folk man inte gillar eller känner.

JUST NU SKRIVER han skivan till artisten och låtskrivarpartnern John Martin. Michel Zitron har också jobbat med bland andra David Guetta, Avicii, Danny Saucedo och EMD.

Hur ser co-write-processen ut?

– Det är lite olika. Tekniken har öppnat väldigt många dörrar. Någon kan sitta på andra sidan jordklotet och skicka en idé därifrån. Så var det var Swedish House Mafia. Vi var i Sverige när vi fick ett mejl av Sebastian Ingrassio. Han skickade ett track som sedan jag, John Martin, Adam Baptiste och

Vincent Pontare gjorde text och melodi till. Allt går så snabbt nu. Det har blivit ett maskineri att skriva låtar.

Varför gillar du att skriva musik tillsammans med andra?

– För mig handlar det om att jag tycker det är tråkigt att göra musik själv. Man använder polarna som bollplank. När man jobbar själv är det lätt att antingen vara för självkritisk eller tycka allt man gör är så jävla bra.

– Och så har man någon att dricka kaffe med också!

Finns det några nackdelar?

– Ja, det är väl att det blir mindre pengar till en själv. Det finns en oskriven lag om att man delar ganska lika. Den personen som gör tracket tar 50 procent och de som gör text och melodi tar 50 procent. Är det två personer får de alltså 25 procent vardera.

När blir det bra och när blir det dåligt?

– Där har jag ett bra exempel. Mitt förlag kopplade ihop mig med en holländsk artist. Vi visste inget om varandra och alla idéer som hon själv tyckte var bra tyckte jag var skitdåliga, och alla idéer jag hade tyckte hon inte om. Det var en lång dag. Det handlar mycket om personkemi. Man ger ju en bit av sig själv när man skriver, säger Michel Zitron.

”SE TILL ATT VARA ÖVERENS OM ALLT”

En eller flera upphovsmän? Rättigheterna ser ungefär likadana ut, oavsett antalet inblandade.

– Reglerna kan vara komplicerade, men är sällan svåra att tillämpa i praktiken. Det är när upphovsmännen inte kommer överens som det kan bli hur komplicerat som helst, säger Kristian Fredrikson, jurist med inriktning på immaterialrätt, på byrån Brann.

Den vanligaste upphovsrättsliga uppdelningen inom musikområdet är den som traditionellt sker mellan textförfattaren och kompositören. Men i en co-write kan flera upphovsmän ha en gemensam upphovsrätt.

– Det sker oftast när flera personer skrivit låten tillsammans, och man inte kan skilja på de olika delarna, som till exempel enskilda takter. Det är enklare när man skiljer på text och musik och delar upp rättigheterna mellan sig.

Trots svårigheterna att urskilja vad olika upphovsmän bidragit med, är det sällan Kristian Fredrikson får ta sig an fall där oeniga låtskrivare är inblandade. Han tror själv att förklaringen är att låtskrivare som ofta skriver musik tillsammans har en professionell attityd till hantverket. Redan från start finns en gemensam idé om vilka villkor som ska gälla för den gemensamma låten och hur rättigheterna ska fördelas.

Men ju fler upphovsmän som är inblandade, desto mer komplicerat blir det att till exempelvis vara överens om textens fördelning.

– I upphovsrättslagen står att om man är två eller flera upphovsmän så har man rätten gemensamt. Upphovsmännen behöver alltså vara överens om allt – förutom om en sak: var och en har nämligen rätt att påstå att någon kopierat eller använt sig av musikverket utan deras tillåtelse.

INTE HELLER SKAPS juridiska rådgivare, Jakob Hvistendahl, har behövt ta itu med särskilt många fall som rör upphovsrättstvister med flera personer inblandade.

– Jag har fått in en förfrågan som rörde huruvida en co-writare kunde tänkas gå med på att sänka sin motsvarande NCB-royalty för nyttjande i USA. Upphovsmännen som frågade var tveksam, medan den andre co-writern verkade vilja gå med på det. Men jag har aldrig fått en förfrågan om ett nyttjande där oenighet rått angående själva syftet med nyttjandet.

Vad ska man tänka på innan ett samarbete inleds?

– Det är bra om upphovsmännen sinsemellan klarar vad som ska gälla för verken rättighetsmässigt. Dessutom är det viktigt att se till att verken registreras på ett korrekt sätt hos Stim, säger Jakob Hvistendahl.

”DET ÄR SOM ATT HÅLLA UPP EN PRISMA”

Sharon Vaughn blev textförfattare för att ge uttryck åt personliga erfarenheter. Trettio år senare har hon skrivit låttexter till tusentals artister och musikkapare.

– Du måste använda dina egna erfarenheter för att kunna sätta ord på vad andra personer känner, säger hon.

Sharon Vaughn började sin musikaliska bana som country-låtskrivare i Nashville och har jobbat med bland andra Dolly Parton, Kenny Rogers och Waylon Jennings. För fem år sedan flyttade hon till Stockholm efter att ha inlett ett samarbete med Niklas Jarl och David Stenmarck.

– Det var något av det smartaste jag gjort. Här finns fantastiska artister, låtskrivare och producenter. De har en stark matematisk disciplin och en känsla för berättande.

Sharon är en av låtskrivarna till Agnes "Release Me" och Jay Smith's "Dreaming People" – vinnarlåten till Idol 2010.

– Min musik fungerade till en början som en biografisk "vo-cal journal". När jag började skriva åt artister och tillsammans med andra fick jag lära mig att lämna mitt ego utanför dörren. Som kommersiell textförfattare måste du vara en bra lyssnare

och väldigt, väldigt öppen. Om lyssnarna tror att det är artisten som skrivit låten har jag gjort mitt jobb.

SHARON VAUGHN har genom åren arbetat med cirka 2 000 personer. Varje enskild person och låt är en unik erfarenhet.

– Det är som att föda olika barn. Ibland är det lätt, ibland kommer de sparkandes och skrikandes. Men jag är väldigt lyckligt lottad och har aldrig drabbats av skrivkramp.

Vad händer om ni inte är överens om en låt?

– Då blir det en diskussion. Men det är när man inte är överens som det blir bra! Då får vi gå tillbaka och diskutera fram något. Sedan finns stunder när jag tror att det ska bli bra, men hur hårt jag än försöker så går det inte. Det är oftast när man har olika mål för låten. Men det är väldigt sällan det blir dåligt. Och med dåligt menar jag mediokra låtar.

Låtarna måste bli fantastiska.

Vem föredrar du att skriva med?

– Jag har favoriter som jag jobbar med regelbundet, men jag känner nästan aldrig personerna jag jobbar med. Många skulle jag inte känna igen om jag mötte dem på gatan. Jag skriver med fantastiska människor i Australien som jag bara träffat någon gång. De skickar track, jag skriver texten och sedan skypar vi. Men i regel är det som i tennis – du ska spela med någon som är bättre. Det är så du lär du dig.

Varför gillar du att skriva tillsammans med andra?

– Det är som att hålla upp en prisma. Du kan hålla den på ett sätt, men någon annans idé kan flytta den lite mer till höger och plötsligt ser du en helt annan färg. Bara en liten twist kan göra att en låt blir helt annorlunda. Det är det som gör co-writing så fantastiskt.

Foto: Peo Thyren.

"I'M NOT QUITE THE SAME AS YESTERDAY"

AV SARAH RIEDEL

Jag har alltid varit bra på att sjunga låtar. Andras låtar. Som liten flicka utan en tanke på att värdera vare sig mig själv eller musiken. Steget från att sjunga till att också komponera tog jag på en skånsk folkhögskola. Där i det lilla, stundtals gråa samhället tog jag mig tid att timme efter timme testa ackord vid pianot, smaka på ord och värka fram melodier. Barndomens obekymrade inställning till musiken hade dessvärre transformerats till en ganska så självkritisk 20-åringens idéer om sin förmåga. Att skriva musik blev ett sätt att vinna ny mark och våga kasta sig ut.

DEN FORNA 20-åringen har nu blivit snällare mot sig själv, men jag kan fortfarande kämpa med tron på mina idéer när jag komponerar. Tvivel till trots känner jag instinktivt att jag måste skapa och jag vill hela tiden utmana mig själv. Det är med hjälp av den viljan jag släpper skivor med eget material och tackar ja till kompositionsuppdrag. Och samma envishet får mig att skriva till SKAP och ansöka om att få delta i en Nordisk låtskrivarvecka på Bornholm; en veckas totalt fokus på att skriva musik.

Redan på flyget från Arlanda till Kastrup börjar jag fråga mig hur det kommer att bli. Vilka är de andra? Och framför allt: hur kommer jag att uppfattas? Egot vill prestera och jag för en slags inre kamp hela vägen fram till det idylliska pensionatet.

Veckan börjar lite trevande. Ankomstkvällen sitter vi där i den vackra matsalen, blickar ut över havet och försöker läsa av varandra. Arton deltagare från Grönland, Island, Norge, Danmark, Finland och Sverige. Under middagen inser jag att tanken är att vi ska skriva musik tillsammans och alltså dela den sköra skaparprocessen. Vi ska inte bara inspireras och lyssna på varandra, som jag har föreställt mig. Åter igen dyker egot upp. Och viljan att ha kontroll över situationen.

Dag nummer två – på tisdagens morgon – övervinner jag mig själv. Långsamt viker egot undan. "En konstnär är ett barn som överlevt", sa årets Almapristagare Isol i sitt tacktal – och vi påminner faktiskt om nyfikna barn under resten av veckan. Vi komponerar, utbyter idéer, berömmar varandra, diskuterar, inspirerar och inspireras. Trettiofyra låtar skrivs på fem dagar, många av dem spelas in i en mobil men professionell studio. Jag som brukar kämpa med mina sånger skriver plötsligt fyra stycken i ett slags prestigelöst flow. Fyra låtar i fyra möten med helt unika, fantastiska och generösa låtskrivare.

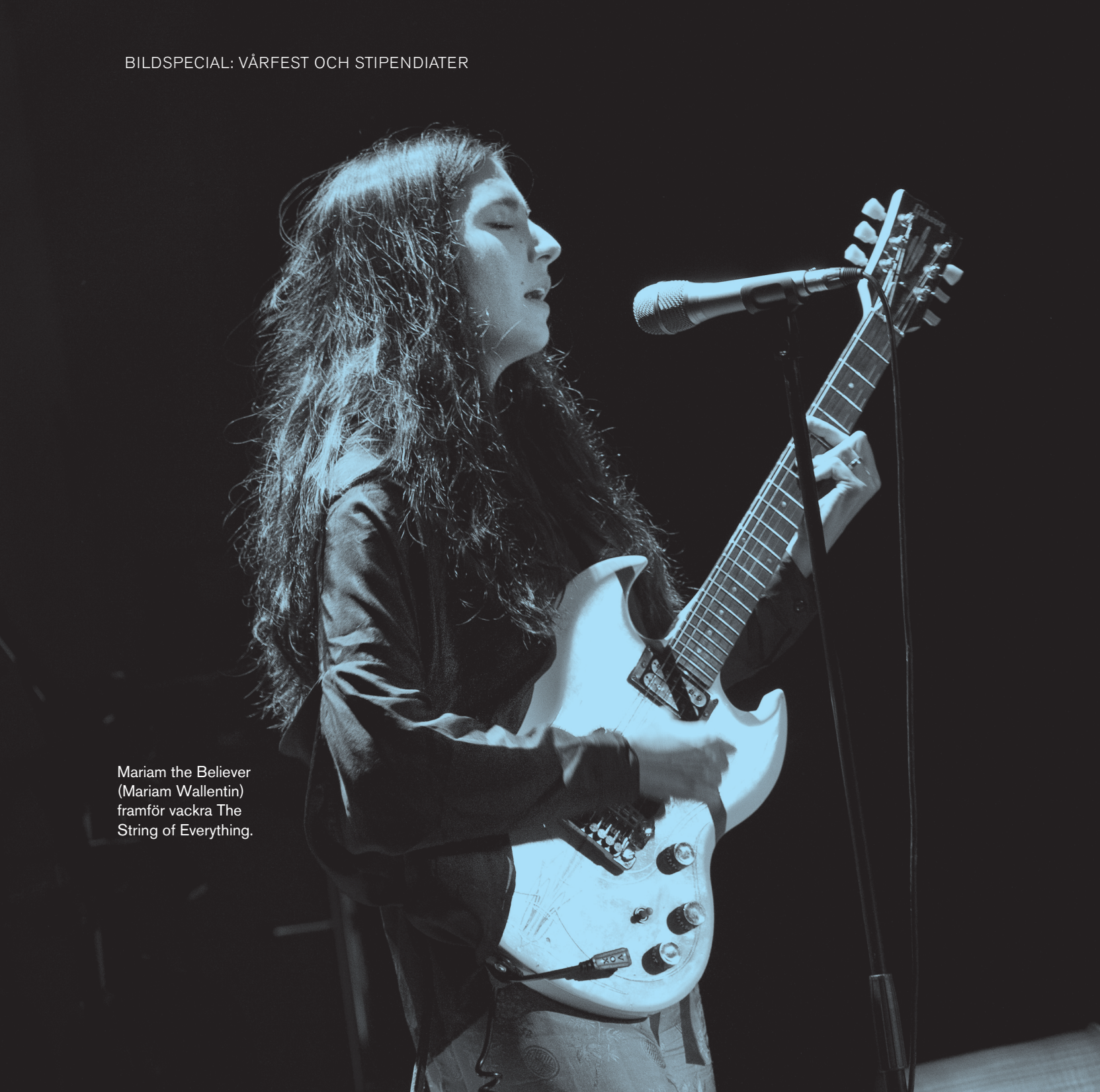

Foto: Thron Ullberg

AVSLUTNINGSKONSERTEN BLIR en succé. Tack vare att vi vågat släppa våra invanda, stundtals självcenterade, mönster och struntat i prestigen, tänker jag. Nu i efterhand känner jag mig lite klokare.

Visserligen förändras man inte på en vecka – lyckorus till trots – men jag bär med mig erfarenheten och vikten av att inte ständigt värdera mina idéer utan istället envist bejaka dem och därmed underlätta tillkomsten av de nya låtar som bubblar inombords.

Väl hemma i Sverige får jag ett mail från en av deltagarna där han bifogar sin nya singel: "I'm not quite the same as yesterday". Jag håller med.

Mariam the Believer
(Mariam Wallentin)
framför vackra The
String of Everything.

Ena halvan av
Muhammed Ali,
SKAP-stipendiaten
Rawa Ali.

Gullan Bornemark
mottog stipendium ur
Fred Winters
minnesfond och bjöd
Vinterträdgården på
allsång.

SKAP FIRADE IN VÅREN

HYLLNINGAR OCH SOLONUMMER PÅ SKAPS VÅRFEST

Måndagen den 20 maj firade SKAP – tillsammans med medlemmar, musikbransch, medier och makthavare – in våren på Grand Hôtel i Stockholm.

Ale Möller agerade konferencier såväl som bandleadare för husbandet, Ale Möller Band, som med musikaliska hyllningar spelade fram festens stipendiat till scenen.

Under kvällen framförde också stipendiemottagaren Mariam Wallentin ett solonummer, medan Nina Ramsby tillsammans med Ale Möller Band tolkade Cornelis Vreeswijks och Georg Riedels Rosenblad, Rosenblad. Den sista prismottagaren var Gullan Bornemark, vars tacktal övergick i en Fred Winter-hyllning och slutade i allsång och stående ovationer.

Text: Anders Lidén.

Foto Agnetha Fältskog: Kjell Holmstrand.

Foto övriga: Stina Gullander.

FAKTA/DE FICK STIPENDIER PÅ VÅRFESTEN

SKAP-STIPENDIUM: Sarah Dawn Finer, Rawa Ali och Mohammed Anwar Ryback (Mohammed Ali), Mariam Wallentin och Andreas Werliin (Wildbirds & Peacedrums), Michel Zitron, Jade Ell.

SVEN PADDOCKS MINNESFOND: Peter LeMarc.

SKAPS HEDERSPRIS: Nils Landgren.

FRED WINTERS MINNESFOND: Gullan Bornemark.

FAKTA/ÖVRIGA STIPENDIATER VÅREN 2013

SKAP-STIPENDIUM: Emil Jensen.

SKAPS PRIS TILL KAI GULLMARS MINNE: Agnetha Fältskog.

SKAPS OCH MANIFESTS PRIS TILL ÅRETS TEXTFÖRFATTARE: Carolina Wallin Pérez.

SKAPS OCH MANIFESTS PRIS TILL ÅRETS KOMPOSITÖR: Per Störby.

Fler bilder på
nästa uppslag!

Hedersmedlemmarna
Georg Riedel och
Lennart Hellsing.

Sarah Dawn Finer fick
sitt första stipendium
av SKAP.

SKAP-stipendiaten Michel Zitron
tillsammans med en av årets Ted
Gärdestad-stipendiater, Josef
Johansson.

BILDSPECIAL: VÅRFEST OCH STIPENDIATER

Agnetha Fältskog tilldelades 2013 års upplaga av SKAP:s pris till Kai Gullmars minne. Se video från överlämningen på vimeo.com/skap/agnetha

SKAP:s ordförande Alfons Kårabuda överräckte kvällens stipendier, här till Paddock-mottagaren Peter LeMarc.

Josephine Forsman gör lyftning med syftning.

Fullt ställ med Ale Möller Band, Nils Landgren och Ellika Frisell.

Jesper Thorsson, tidigare i Afflicted, nu vd på ExMS, och Alex Hellid från Entombed.

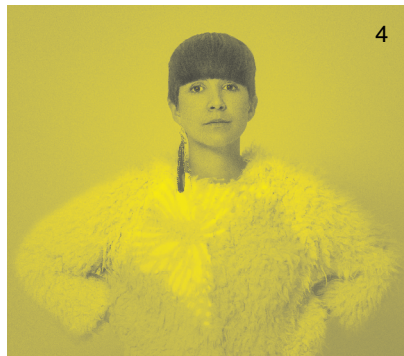
SKAP-stipendiat Jade Ell.

Ale Möller Band.

NYA MEDLEMMAR

1. Frida Hyvönen (Foto: Knotan)
2. Johan Eckeborn (till vänster)
Jonathan Johansson (till höger)
(Foto: Kjell Holmstrand)
3. Lisen Rylander Löve (Foto: Henrik Rylander)
4. Carolina Wallin Pérez (Foto: Miki Anagrus)
5. Alexander Hellid (Foto: Stina Gullander)
6. Anna Christoffersson (Foto: Stina Gullander)

SKAP

MED MEDLEMMARNA I CENTRUM

SKAP är Sveriges intresseorganisation för yrkesverksamma kompositörer och textförfattare.

SKAP bedriver på uppdrag av sina drygt 1 000 medlemmar påverkansarbete nationellt och internationellt, erbjuder medlemservice och är huvudman i Stim. SKAP innehar under 2013–2016 ordförandeskapet i ECSA – European Composers & Songwriter Alliance, som företräder Europas alla kompositörer och tonsättare. SKAP:s medlemmar verkar inom alla genrer. SKAP bildades 1926.

HUVUDMAN I STIM

Huvudmannaskapet i Stim är en central roll för SKAP. SKAP företräder kompositörernas och textförfattarnas intressen och ser till att Stims verksamhet är effektiv, transparent och att den inte riskerar att diskriminera någon enskild upphovsman.

SKAP PÅVERKAR – I SVERIGE OCH INTERNATIONELLT

SKAP bedriver kulturpolitiskt påverkansarbete, främst i Sverige och i EU. På dessa områden är SKAP:s viktigaste uppdrag att värna upphovsrätten och att verka för musikalisk mångfald. I Sverige arbetar SKAP genom ett antal nätverk. SKAP:s ordförande Alfons Karabuda är styrelseledamot i musikbranschorganisationen Musiksverige, ledamot i KLYS AU och ledamot i Konstnärliga rådet vid Statens musikverk. Internationellt arbetar SKAP genom ECSA och i samarbete med andra organisationer som MCNA – Music Creators North America.

RÅDGIVNING, FÖRSÄKRING OCH ANNAN MEDLEMSERVICE

SKAP erbjuder medlemmarna kostnadsfri juridisk och ekonomisk rådgivning. Det kan gälla frågor om förlagsavtal, beställningsavtal, andra upphovsrättsrelaterade frågor, eller om egenföretagande. Genom SKAP kan du som är medlem också ta del

av förmånliga försäkringslösningar, bland annat företagsförsäkring, instrumentförsäkring och sjukavbrottsförsäkring.

SKAP har tre föreningsägda lägenheter, en i Almuñécar i södra Spanien, en i Paris och en i New York, dit medlemmarna kan åka för arbete och rekreation. SKAP arrangerar medlemsaktiviteter i hela landet. SKAP delar också ut stipendier och priser till välförtjänta kompositörer och textförfattare.

DIGITAL AGENDA FÖR MUSIKEN

SKAP:s verksamhetsfokus 2013 är Digital agenda för musiken. Med digital agenda för musiken bidrar SKAP till de digitala agendorna i EU och Sverige – ur musikskaparsperspektiv. Syftet är att skapa dialog och samarbete mellan musik, teknik och politik. Det gäller det kommande EU-direktivet för upphovsrättssällskap och visionen om en digital inre marknad i Europa, men också rent konkret de villkor man som musikskapare arbetar under i sin vardag.

BLI MEDLEM!

Är du yrkesverksam upphovsman men inte SKAP-medlem? Bli det! Ansökan om inträde prövas av styrelsen två gånger om året. Du kan bli medlem i SKAP om du har varit ansluten till Stim (eller motsvarande sällskap utomlands) i minst tre år. Ansökningsblanketten laddar du ned från www.skap.se.

VILL DU VETA MER OM SKAP?

Läs mer om SKAP på www.skap.se!

KONTAKTA SKAP

Sveriges kompositörer och textförfattare
Hornsgatan 103
Box 17092
104 62 Stockholm
info@skap.se www.skap.se
Tel: 08-783 88 00